

Prima instanță : Judecătoria Chișinău (sediul centru), (jud. Z. Talpalaru)
Instanța de apel : Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, V. Mihaila, Iu. Cotruță)

Î N C H E I E R E

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei și de Ministerul Justiției,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Baltag Valentin împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Ministerul Justiției, admisă cererea de apel declarată de către Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei și a fost modificată hotărârea din 14 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă :

La 11 august 2020, Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției RM prin care a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale, în perioada 13 mai 2014 – 02 iulie 2020, cu încasarea din contul bugetului de stat a prejudiciului moral în mărime de 10 000 de euro.

În motivarea acțiunii, reclamantul Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei a indicat că la 13 mai 2014 de către SUP al IP Centru al DP mun. Chișinău s-a dispus începerea urmăririi penale pe indicii infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), c), f) Cod penal.

La 06 iunie 2014, prin ordonanța Procurorului în Procuratura sectorului Centru, mun. Chișinău, Lilia Șapovalov, a fost pus sub învinuire în baza art. 188

alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal.

Prin sentința Judecătoriei sectorului Centru, mun. Chișinău din 24 iunie 2016, Valentin Baltag a fost declarat culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. (b) din Codul penal al RM și i-a fost aplicată o pedeapsă sub forma de închisoare pe un termen de 5 ani, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen 3 ani, în temeiul art. 90 din Codul penal al RM.

Prin decizia din 15 noiembrie 2016 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, pronunțată motivat la 13 decembrie 2016 a fost respins ca nefondat apelul depus de Baltag Valentin, a fost admis apelul declarat de către acuzatorul de stat, casată sentința din 24 iunie 2016 a Judecătoriei sect. Centru, mun. Chișinău, fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost recunoscut vinovat Valentin Baltag în comiterea infracțiunii prevăzute de art.188 alin. (2) lit. b), e) și f) din Codul penal al RM și i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin decizia din 21 martie 2017 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție au fost admise recursurile declarate de către avocatul Serghei Mocanu, în interesele lui Baltag Valentin și avocatul Pelevaniuc Alla, în interesele lui Danilov Denis, casată decizia din 15 noiembrie 2016 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, cauza fiind restituită la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 14 iunie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău , pronunțată motivat la 13 iulie 2017, au fost respinse apelurile declarate de către avocatul Pelevaniuc Alla, în interesele lui Danilov Denis și de către Mocanu Serghei, în interesele lui Baltag Valentin, a fost admis apelul declarat de către acuzatorul de stat - Șapovalov Lilia, casată sentința din 24 iunie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care Danilov Denis și Baltag Valentin au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.188 alin.(2) lit. b), e), f) Cod penal, fiind stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, pentru fiecare, cu executarea pedepsei în Penitenciar de tip semiînchis.

Prin decizia din 13 decembrie 2017 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a fost declarată inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Mocanu Serghei, în interesele lui Baltag Valentin și de către avocatul Pelevaniuc Alla, în interesele lui Danilov Denis, ca fiind vădit neîntemeiate.

Ulterior, prin decizia din 08 noiembrie 2018 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile în anulare declarate de avocatul Pelevaniuc Alla, în interesele lui Danilov Denis și de către avocatul Mocanu Serghei în interesele lui Baltag Valentin, casate total deciziile Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2017 și a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2017, fiind dispusă rejudecarea cauzei la Curtea de Apel

Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 18 septembrie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de avocatul Mocanu Serghei, în interesele lui Baltag Valentin și de avocatul Alla Pelevaniuc, a fost admis apelul procurorului, casată sentința în partea ce se referă la individualizarea executării pedepsei, fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care s-a dispus excluderea prevederilor art. 90 Cod penal.

Prin decizia din 02 iulie 2020 a Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție au fost declarate inadmisibile recursurile ordinare declarate de către avocatul Serghei Mocanu, în interesele lui Baltag Valentin, de către avocatul Pelevaniuc Alla, în interesele lui Danilov Denis, de către procurorul Vladislav Harti, ca fiind vădit neîntemeiate.

Baltag Valentin a notat că potrivit art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la 04 noiembrie 1950 și ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1298-XIII din 24 iulie 1997, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Astfel, a menționat că dreptul la examinarea cauzei penale într-un termen rezonabil a fost încălcat prin durata excesivă a procesului de peste 6 ani.

Reclamantul a subliniat că potrivit art.2 alin.1 din Legea RM nr.87 din 21 aprilie 2011 „Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă”.

Art. 2 alin.6 din Legea RM nr.87 din 21 aprilie 2011 prevede că „, Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant”. Reclamantul Baltag Valentin a solicitat să fie încasată din contul bugetului de stat, suma de 10 000 de euro cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

acțiunea înaintată de către Baltag Valentin împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral a fost admisă parțial.

A fost constatat încălcat dreptul reclamantului Baltag Valentin la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale intentate la 13 mai 2014.

A fost încasată din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Baltag Valentin suma de 1000 de euro (echivalentul în valută națională conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la data executării hotărârii), cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, pretențiile reclamantului Baltag Valentin au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Pentru a decide astfel, prima instanță reținând prevederile art. 5 alin. (1) și (2) art. 2 alin. (6) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, jurisprudența CEDO a accentuat că într-adevăr Baltag Valentin a suferit un prejudiciu moral, însă suma solicitată în cuantum de 10 000 de euro este una exagerată, astfel instanța considerând că suma de 1000 de euro este echitabilă și suficientă pentru compensarea prejudiciului moral.

A mai notat că însăși constatarea încălcării dreptului reclamantului garantat de art.6 § 1 din CEDO, art. 1 Protocolul 1 la Convenție, cauzat prin judecarea în termen rezonabil a dosarului penal în învinuirea lui Baltag Valentin de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal al RM, reprezintă o satisfacție capabilă de a compensa în rest prejudiciul moral cauzat.

Prin decizia din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel declarată de către Ministerul Justiției, admisă cererea de apel declarată de către Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei, a fost modificată hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 noiembrie 2020, în partea încasării prejudiciului moral, fiind majorată suma încasată cu titlu de prejudiciu moral de la 1000 de euro la 25 000 de lei. În rest hotărârea a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a aplicat legea materială, care guvernează raportul juridic litigios, creând condiții obiective participanților la proces, justificat a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, însă incorect a determinat mărimea compensației pentru prejudiciul moral cauzat lui Baltag Valentin ca urmare a tergiversării judecării în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire a lui Baltag Valentin de comiterea infracțiunii prevăzute de art.188 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal al RM. Astfel, instanța de apel a considerat oportun de a modifica hotărârea primei instanțe în partea încasării sumei cu titlu de prejudiciu moral, majorând suma încasată cu titlu de prejudiciu moral de la 1000 de euro, până la 25 000 de lei, considerând această sumă echitabilă și suficientă pentru compensarea prejudiciului moral cauzat reclamantului în urma încălcării termenului rezonabil la judecarea cauzei penale.

La 15 februarie 2022, Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei a contestat cu recurs decizia instanței de apel, solicitând casarea deciziei din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 14 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru), în partea respingerii cerințelor cu modificarea hotărârii în acest sens și încasarea de la bugetul de stat în beneficiul lui Valentin Baltag a prejudiciului moral în sumă de 10 000 de euro.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanțele de judecată au aplicat eronat normele de drept material, iar concluziile instanțelor expuse în hotărârile contestate sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

La 28 martie 2022, Ministerul Justiției a contestat cu recurs decizia instanței de apel, solicitând casarea deciziei din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 14 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru), cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea, a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar probele.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 25 noiembrie 2021, expediată părților la 24 ianuarie 2022, fără a se cunoaște cu certitudine data recepționării acesteia de către părți.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de către Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei și Ministerul Justiției, inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă. În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire

cu privire la fondul recursului. Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei și Ministerul Justiției, nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează. Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de către Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei și de Ministerul Justiției.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Baltag Valentin, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei și de Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari